برترین روزنامه‌ها

کاش به جای شما فقط با همان غرب طرف بودیم!

روزنامه کیهان با اشـاره به جنگ اوکراین و شرایط اقتصادی شکننده‌ای که بر اروپا و غرب تحمیل شـده اسـت، نوشـت: بررسی‌های کارشناسان مطرح غربی نشان می‌دهد، فقط در صورتی اوضاع بهبود خواهد یافت که یا روسیه و اوکراین به یک توافق دست یابند- که این توافق اصلاً نزدیک به نظر نمی‌رسد- یا روسیه شکست بخورد که برای این فرضیه نیز تا این لحظه علائم و نشانه‌ای دیده نمی‌شود.

دیگر کسی تردید ندارد که «دنیای پس از جنگ اوکراین» با «دنیای قبل از جنگ اوکراین» تفاوت‌های چشمگیری خواهد داشت و نظم حاکم بر جهان، آن نظم همیشـگی نخواهد بود. ما هم نمی‌دانیم سرنوشت این جنگ چه خواهد شد، فقط این را می‌دانیم، اروپایی‌ها بیش از این تحمل شرایط فعلی را ندارند و نظرسنجی‌ها و مطالعات نیز نشان می‌دهد، در اروپا اوضاع فردا بهتر از اوضاع دیروز نیست و اعتصاب، شورش، سرکوب، تورم‌های بی‌سابقه، زمستان سخت، مرگ، آینده مبهم، ناامیدی و... کلیدواژه‌هایی هستند که این روزها در رسانه‌های غربی زیاد می‌بینیم و می‌شنویم. نکته آخر، مربوط به برخی جریان‌های غرب‌گراست که خود را به آب و آتش می‌زنند تا اخبار رسانه‌های غربی درباره شرایط این کشورها را سانسور یا تحریف کنند. اینکه غربی‌ها خود اصرار کنند اوضاع‌شان وخیم است اما غرب‌گرایان آن را انکار کرده و با خودتحقیری، به کشور خودشان نسبت می‌دهند، دلایل متعددی می‌تواند داشته باشد که بررسی همه آنها یادداشت دیگری را می‌طلبد. ما اینجا طی یک نقل قول کوتاه فقط به آن اشاره‌ای کرده و می‌گذریم. دوستی می‌گفت «کاش به جای غرب‌گراها فقط با همان غرب طرف بودیم، چون غرب‌گراها نشان داده‌اند همیشه حقیرترند!».

فرمانده جبهه مقاومت بعد از حاج‌قاسم

روزنامه جام‌جم در یادداشت دیروز خود به سرنوشـت فرماندهی جبهه مقاومت پس از شهادت حاج‌قاسـم اشاره کرد و نوشت: یکی از مهم‌ترین موضوعات پس از شهادت سردار سلیمانی مسئله جانشـینی ایشـان و اقداماتی بود که باید در محور مقاومت انجام می‌شد. واقعیت این است که تعدادی از افراد دلسوز منافع ملی درباره پی نمودن راه و طرح‌های سردار سلیمانی پس از شهادت این مرد بزرگ، نگرانی‌هایی داشتند. اما پس از سه سال مسیری که سردار سلیمانی با استفاده از تدابیر رهبر معظم انقلاب در جبهه مقاومت ترسیم کردند با سرعت قابل توجهی در حوزه‌های مختلف در حال پیشرفت است. اگر نگاهی به فلسطین داشته باشیم، فضای حاکم بر مقاومت جریان‌های فلسطین امروز به خوبی مسیر پیموده شده پس از سردار سـلیمانی را به ما نشـان می‌دهد. رژیم‌صهیونیسـتی با مقاومت جریان‌های فلسطینی به نقطه‌ای رسـیده که مجبور است پس از پنج دور تمدید انتخابات، دولتی شکننده و غیرقابل‌اعتماد را در تل‌آویو سرکار بیاورد. تل‌آویوی که به‌عنوان مأمن اصلی صهیونیست محسوب می‌شود در ماه‌های گذشته دچار ناامنی‌های شدیدی شده بود و به همین دلیل بیش از ۵۰درصد نیروهای نظامی رژیم‌صهیونیسـتی مجبور به حضـور در خیابان‌ها بودند. نویسنده در پایان اضافه کرده است: بنابراین با بیانی کوتاه می‌توانیم این نکته را به خوبی درک کنیم امروز اگر فیزیک و بدن فرمانده مقاومت حضور ندارد اما جانشین او با استفاده از تدابیر این سردار بزرگ به خوبی مسیر او را پیموده و خون شهید سلیمانی چراغ راه جانشین و پیروان مسیر مقاومت است.

رسم سلیمانی

روزنامه قدس در یادداشت دیروز خود نوشت: شاید این روزها که در سالروز شهادت سـردار دل‌ها قرار داریم، کمتر کسی باشد که بریده‌هایی از صحبت‌های حاج‌قاسم را درباره همدلی و به‌ویژه حمایـت از جوان‌ها ندیده یا نشنیده باشـد که فرمود: «اینها همه مردم ما هستند، آیا همه بچه‌های شما متدین‌اند؟ آیا همه مثل هم هستند؟ جامعه هم خانواده شماست، اینکه بگوییم من هستم و بچه‌های حزب‌اللهی خودم، اینکه نمی‌شود حفظ انقلاب، من اصلاً قبول نـدارم در بین بچه‌حزب‌اللهی‌هـا بگوییم این آدم با آن شـکل و قیافه است...». از حاج‌قاسم البته جز این انتظاری نمی‌رفت، چه اینکه او همیشه فرزند ضرورت زمانه خود بود و خوب می‌دانست انقلاب اسلامی ایران در این مقطع زمانی که دوران بلوغ خود را پشت سر گذاشته و در دوره تعالی به سر می‌برد، بیش از هر زمان دیگری به همدلی همه اجزا و آحاد خود نیازمند است، اما در این میان هنوز برخی تلاش می‌کنند با ایجاد دوقطبی‌هایی بین افراد جامعه خط‌کش جدایی بگذارند و میان‌شان با «تو این طرفی هستی و ما آن‌طرفی» فاصله بیندازند، اما واقعاً نمی‌دانند «اینکه نمی‌شود حفظ انقلاب!»

در حالی که رویه دین مبین اسلام، قانون اساسی و سفارش امام راحل و رهبر معظم انقلاب همیشـه روش جذب حداکثری و بهره‌گیری از ظرفیت اجتماعی همه افراد جامعه بوده است. تردیدی نیست برخی چهره‌های مشهور در روزهای ناآرام چند ماه گذشته با گفتار و رفتار خود بر آتش اختلاف و دودستگی دمیدند و باعث شدند عده‌ای از جوان‌ترها تهییج شوند، اما در نهایت، به فرموده رهبر معظم انقلاب «این جوان و نوجوان، بچه‌های خود ما هستند، ما با اینها بحثی نداریم، اینها هیجان است، احساسات است، یک‌قدری بی‌دقتی در فهم مسائل است... بحث سر آنهایی است که دارند می‌گردانند قضایا را، آنها کسانی هستند که با نقشه وارد میدان شـده‌اند!» و از طرف دیگر روش برخورد با همین تهییج‌کنندگان نیز الزاماً مقابله‌به‌مثل با آنها نیست.

گزارش

نگاه راهبردی جدید دستگاه سیاست خارجی ایران

حساسیت غربی‌ها به نفوذ ایران در آسیای میانه

نشریه دیپلمات در گزارشی به این نکته اشاره می‌کند که به رغم وجود برخی اختلافات میان ایران و کشـورهای منطقـه آسـیای‌میانه در گذشته، دو طرف اکنون در امر توسعه روابط به ویژه در حوزه‌های امنیتی و اقتصادی، به شدت فعال هستند و زمانی را برای هدر دادن ندارند.

به گزارش جهان‌نیوز، همزمان با آغاز به کار دولت سیزدهم، بسیاری از ناظران و تحلیلگران انتظار داشـتند این دولت با توجه به نوع جهان‌بینی و رویکردهـای متفاوت خود و همچنین شـرایط خاص کشـور در عرصه بین‌المللـی، رویه‌های جدیدی را در چارچوب سیاسـت خارجی ایران تعریف کند و به نمایش بگذارد. در این رابطه، به طور خاص این نکته مورد تأکید قرار می‌گرفت که سیاست خارجی دولت «سیدابراهیم رئیسی» به دنبال کشف ظرفیت‌های مغفول ایران در حوزه روابط با جهان خارج است.

در این راسـتا، یکی از حوزه‌هایی که به طور ویژه از سوی دستگاه سیاست خارجی کشورمان در دولت سیزدهم مورد توجه قرار گرفته، منطقه آسیای‌میانه است؛ منطقه‌ای که سال‌هاسـت ایران با آن روابط چندانی نداشـته و عملاً در بهره‌برداری و استفاده از ظرفیت‌های این منطقـه راهبردی، منفعل عمل کرده اسـت، با این حال، وقـوع تحولاتی نظیر آغاز جنگ اوکراین و همچنین تشدید تنش‌ها میان چین و قدرت‌های غربی و البته حاکم شدن دیدگاهی نو در قالب دستگاه دیپلماسی کشورمان، همه و همه دست به هم داده‌اند تا آسیای‌میانه از جایگاهی ویژه در منظومه سیاست خارجی ایران برخوردار شود.

به طور کلی اینطور به نظر می‌رسد که ایران به سه دلیل عمده و محوری، توسعه روابط با کشورهای منطقه آسیای‌میانه را در دسـتور کار قرار داده و برای آن اولویت قائل اسـت؛ رویکـردی که البته حساسیت‌های گسترده کشورهای غربی و متحدان منطقه‌ای آنها علیه این سوگیری جدید سیاست خارجی ایران را نیز به همراه داشته است.

■ یک: ایران و کنشـگری به مثابه کریدور تجاری جدید اتصال شرق به غرب جهان

منطقه آسـیای میانـه یکی از مناطـق کلیدی در اتصال چین به اروپاسـت، با ایـن حال وقوع جنگ اوکراین تا حد زیادی این مسیر راهبردی و ژئوپلتیکی را کم‌اثر و حتی مسدود ساخته است، از این رو ایران با نگاهی عملگرایانه می‌تواند این انسداد ژئوپلتیکی و تجاری را مخاطب قرار دهد و مسیر تجاری جایگزینی را برای اتصال قدرت‌های شرقی و کشورهای دیگر در آسیای میانه و شرق جهان به غرب ارائه کند؛ مسئله‌ای که نه تنها وزن راهبردی ایران را در چارچوب معادلات بین‌المللی افزایش خواهـد داد بلکه درآمـد ترانزیتی قابل توجهی را نیز نصیب ایران خواهـد کرد که این دو موضوع می‌توانند حامل مزایـا و منافع قابل توجهی برای کشـورمان باشند، البته تحقق این ایده می‌تواند تا حد زیادی مناسـبات اقتصادی ایران با کشـورهای منطقه آسـیای‌میانه را نیز تقویت کند و فرایند ادغام اقتصادی کشورمان با آنها را تسریع بخشد.

در این رابطه نباید فراموش کرد که ایران می‌تواند اسـتفاده قابل توجهی را از مزایـای عضویت در «اتحادیه اقتصادی اوراسـیایی» نیز ببرد و از این طریق تا حد زیادی تحریم‌های گسترده غرب علیه خود را دور بزند و بی‌اثر سازد.

پایگاه خبری «میدل ایست مانتیور» در گزارشی به طور خاص به این نکته اشاره می‌کند که دولت سیدابراهیم رئیسـی از انگیزه‌های زیادی جهت توسـعه روابط با منطقه آسـیای‌میانه برخوردار است، با این حال فراهم ساختن زمینه‌های جدید برای دور زدن تحریم‌ها و تحمیل انزوای بین‌المللی علیه ایران و به ویژه اراده ایران جهت معرفی خود به عنوان یک مسـیر تجـاری جایگزین به چین، روسیه و کشـورهای آسـیای‌میانه در پی انسداد ژئوپلتیکی ایجادشـده ناشـی از جنگ اوکراین، از جمله مهم‌تریـن محرک‌های ایـران در حوزه مذکور هستند.

■ ۲: ایران و توسعه همکاری‌های امنیتی با آسیای‌میانه و قدرت‌های شرقی

یکی دیگـر از مؤلفه‌هایـی که ایران را به سـمت توسعه روابط با منطقه آسـیای‌میانه سوق داده، ضرورت وجود همکاری‌های امنیتی با کشورهای این منطقه جهت خنثی‌سازی طرح و نقشه‌های مختلف کشـورهای غربی اسـت. در این راسـتا شاهدیم که به طور خاص تشکیلات ناتو تلاش‌های زیادی را انجـام می‌دهد تا از طریـق ایجاد دالان غیرقانونـی «تورانـی» در خـاک ارمنسـتان و متصل‌سـازی آن به جمهوری آذربایجان، زمینه اتصال خود(از مبدأ ترکیه) به منطقه آسیای‌مرکزی را فراهم سازد؛ ایده‌ای که امریکا، انگلستان و البته رژیم‌صهیونیستی نیز قویاً از آن حمایت می‌کنند. در این راستا، اگر بنا باشد این ایده محقق شود، عملاً به معنای نشان دادن چراغ سبز به محور قدرت‌های غربی و متحدان آنها جهت نفوذ به آسـیای‌میانه یعنی همان منطقه‌ای اسـت که حوزه پیرامونی حساس روسـیه، چین و ایران به حساب می‌آید.

این در حالی است که همکاری‌های تنگاتنگ ایران با پکن و مسکو و همچنین کشورهای آسیای‌میانه جهت خنثی‌سـازی این طرح، نه تنها تلاش‌های قدرت‌های غربی جهت تحمیل انـزوا به ایران را ناکام می‌گذارد، بلکه از ایجـاد تهدیدات امنیتی جدید علیه کشورمان نیز جلوگیری می‌کند، البته عضویت اخیر ایران در سازمان همکاری شانگهای که انتظار می‌رود در سـال ۲۰۲۳ جنبه اجرایی و عملیاتی نیز به خود بگیرد، جلوه‌ای عینی از ادغام ایران در سازوکارهای امنیتی کشورهای منطقه آسیای‌مرکزی و کنشگران محوری نظری چین و روسیه را به نمایش می‌گذارد که این مسئله در نوع خود حامل پیام‌های منفی و مخربی برای قدرت‌ها و دولت‌های غربی است.

نشـریه دیپلمات در گزارشـی به این نکته اشاره می‌کند که به رغم وجود برخـی اختلافات میان ایران و کشورهای منطقه آسیای‌میانه در گذشته، دو طرف اکنون در امر توسـعه روابـط به ویژه در حوزه‌هـای امنیتـی و اقتصادی به شـدت فعال هستند و زمانی برای هدر دادن ندارند.

■ ۳: هراس غرب از کشف حوزه‌های جدید در عرصه سیاست خارجی ایران

در نهایـت باید گفت کـه اقبال ایران به توسـعه روابط خود با کشـورهای منطقه آسیای‌میانه در سـطوح مختلف تا حد زیـادی برنامه‌ریزی‌ها و سرمایه‌گذاری‌های گسترده کشـورهای غربی و متحدان منطقه‌ای آنها جهت محدودسازی روابط خارجی ایران را بی‌اثـر و خنثی می‌کند و موجب می‌شـود تا عرصه‌ها و فرصت‌های جدیدی پیش روی سیاست خارجی ایران قرار گیرند.

در واقع، غرب همواره در تلاش بوده است به نوعی ایران را در مدار ارتباط با خود حفظ کند و از اتخاذ جهت‌گیری‌های جدید و غیرمطلوب(از نگاه غرب) از سوی آن جلوگیری کند، از این رو توسعه روابط ایران با کشورهای آسیای مرکزی، از نگاه غرب نوعی تلاش ایران جهت تغییر مدار ایران است که شاید دهها سال و از دوران قبل از انقلاب بر کشور حاکم بوده، تلقی می‌شود و مدت‌هاست این مسئله زنگ خطر را در پایتخت‌های غربی به صدا درآورده است، از این رو شاهدیم که هجمه‌ها و حملات مختلفی علیه ماهیت و چشم‌انداز توسعه روابط ایران با کشورهای منطقه آسیای میانه مطرح می‌شود.

دیپلماسی

بروجردی: دیپلماسی منهای میدان، یعنی پول بدون پشتوانه

دیپلماسـی منهـای میدان مسـاوی اسـت با پـول بـدون پشـتوانه، یعنـی اگر شـما قدرت میدانی نداشـته باشـید و دنیـا از شـما از نظر اقتـدار نظامـی و تـوان میدانی حسـاب نبرد، توجهی به دیپلماسـی شـما نخواهند داشـت.

«علاءالدین بروجردی» دیپلمات پیشین کشور در گفت‌وگو با ایرنا در مورد اینکه نسـبت دیپلماسی و میدان برای حفظ منافع ملی چگونه باید باشـد؟ این جملات را بیان می‌کنـد. او تأکید دارد: در واقع کشورها اگر این احساس را نکنند که شما از پشتوانه قدرت برخوردارید، فکر نمی‌کنم دیپلماسی بتواند نقشی را در این زمینه ایفا کند، بنابراین دیپلماسی و میدان لازم و ملزوم یکدیگرند، دیپلماسی بسیار مهم است اما دیپلماسی منهای قدرت میدانی، راه به جایی نمی‌برد و نمی‌تواند کارساز باشد.

سردار سـلیمانی را فرمانده شکست گروه تروریسـتی داعـش می‌دانیم. گاه در نقش ایران و سـردار سلیمانی تشـکیک‌هایی از جملـه از سـوی چهره‌های عراقی انجام می‌شـود، چه پاسخی می‌توان به این موارد داد؟

همه چهره‌های رده یک عراق، اذعان دارند و می‌دانند، در تاریخ هم به ثبت رسیده اسـت و حتی در اقلیم کردستان که در مقطعی داعش تصمیم گرفت آنجا را اشغال کند، آنها هم به خوبی می‌دانند اگر سردار سلیمانی و نقش بی‌بدیل او در شکست داعش نبود، به طور قطـع وضعیت جغرافیای سیاسـی منطقه همانند امروز نبود، بنابراین همه کسانی که منصف هستند و تاریخ را امانتداری می‌کنند، به این مسئله اذعان دارند و بارها در سخنرانی‌ها و مطالب‌شان این را با افتخار اعلام کرده‌اند.

مهم‌ترین میراثی که حاج‌قاسم برای خاورمیانه پرآشـوب برجای گذاشت چه بود؟

با توجه به طرح امریکایی‌هـا که خاورمیانه بزرگ را طراحی کرده بودند تا سلطه رژیم غاصب صهیونیستی را گسترش دهند و جغرافیای سیاسی منطقه را تغییر دهند، حاج‌قاسم با تدبیر، هوشمندی و اتکا به ذات اقدس الهی و ساماندهی، سازماندهی و تقویت جبهه مقاومت و به کارگیری نیروهای انقلابی در عمل این طرح شیطانی را خنثی کرد و امریکایی‌ها هم با وجود اینکه از همه امکانات منطقه‌ای خود استفاده کردند، هم در لبنان و هم سوریه شکست خوردند.

رژیم‌صهیونیسـتی در کنار امریکا از همه ظرفیت خود اسـتفاده کرد اما نتوانستند ساختار سیاسی حاکم بر سـوریه را تغییر دهند و پس از سـال‌ها شکست خوردند و این شکست در عراق هم تجربه کردند. با توجه به اینکه داعـش زاییده و طراحی امریکا برای سـلطه بر منطقه بود، عامل اساسـی شکست آنها این مرد بزرگ تاریخ انقلاب اسلامی و مقاومت بود و سیدالشهدای مقاومت توانست همه این طراحی‌ها را خنثی کند، داعش شکست بخورد و طرح امریکا ناکام باقی بماند.

حاج‌قاسـم چه نقشـی در همگرایی کشورهای منطقه داشت؟

با توجه به ارتباط گسترده و تحرک میدانی حاج‌قاسم، وی توانست همه ظرفیت‌های منطقه را علیه امریکا و رژیم‌صهیونیستی به کار گیرد و بعد از سفر به روسیه و دیدار تاریخی با پوتین، روس‌ها هم در این روند فعال شدند و اتاق عملیات در بغداد و دمشق تشکیل شد و در واقع با حضور جمهوری اسلامی ایران، روسیه، سوریه و عراق، طراحی گسترده امریکایی‌ها شکست خورد. در واقع عامل اساسـی همگرایی کشورهای محور مقاومت، شهید حاج‌قاسم بود که توانست این ظرفیت‌ها را به خوبی کنار هم قرار دهد و طرح امریکا را به شکست برساند.

حاج‌قاسـم مهم‌ترین تهدیدات علیه کشور را چه می‌دانست؟

حاج‌قاسم دیدگاه هوشمندانه‌ای نسبت به انقلاب و جمهوری اسلامی ایران داشت، به وحدت ملی و هم‌داسـتانی آحاد ملت در مقابل دشمن بسیار اهمیت می‌داد و در این فضا عامل اساسی موفقیت را مقام معظم رهبری می‌دانست که به عنوان عمود خیمه انقلاب و جمهوری اسلامی ایران است و به همین دلیل در مجموعه سخنرانی‌ها و دیدگاه‌های وی، محور ولایت را بسـیار پررنـگ می‌بینید. او با اتحاد ملی و انسجام اسـلامی فراتر از مرزهای کشورمان، موفق شد توطئه‌ها را شکست دهد و جمهوری اسلامی ایران در منطقه یک جایگاه و اعتبار ویژه‌ای را پیدا کند.

یادداشت میهمان

مهدی رضازاده قزاآن*

سرباز میهن از اسطوره تا واقعیت

در اغتشاشـات دی‌ماه ۱۳۹۶ وقتی عده‌ای پرچم مقدس ایران را آتش زدند، سردار شهید حاج‌قاسم سلیمانی فرمود: «صحنه‌های عجیبی بود در کربلای۵، ما برای دفاع از هر متر کشورمان، خصوصاً در آن منطقه شهید دادیم. من همین جا بگویم وقتی صحنه نابخردانه آن نادان را در آتش زدن پرچم ایران دیدم، خیلی دلم سوخت، گفتم ای کاش به جای پرچم، من را ۱۰ بار آتش می‌زدند، چراکه ما برای نشاندن پرچم بر هر قله‌ای دهها شهید دادیم تا بتوانیم این پرچم را سرافراز و برافراشته نگه داریم.» این نوشتار هشداری گران برای آنانی است که به اصطلاح ادعای وطن‌دوسـتی و ایرانی‌گری دارند و کتاب سترگ شـاهنامه را مرامنامه میهن‌پرستی خویش می‌دانند؛ برخی مدعیان نادان و غافلی که چندی پیش در کوران ناآرامی‌ها و اغتشاشات دانسته یا ندانسته حرمت ایران، پرچم ایران و نام مام‌وطن را زیرپا نهادند، گرچه دور از ذهن است که اینان داستانی از داستان‌های شاهنامه را خوانده باشند یا کمتر انسی با فردوسی حکیم داشته باشند.

■ ایرانی‌گری و میهن‌دوستی

قهرمانان ایرانی شاهنامه از ایران به نیکی یاد می‌کنند و حس میهن‌دوستی از خصلت‌های آنان است. اندیشـه ایران یعنی خاک و مردمان سرزمین، با جان آنان عجین شده است و از خود می‌گذرند و تنها به ایران می‌اندیشند، رستم نگران کشـته شدن در جنگ نیسـت بلکه به سرنوشـت ایران فکر می‌کند(فردوسـی، ۱۳۹۴: ج ۲/ ۶۲۵) و هنگام گرفتار شدن کیکاوس در هاماوران، ایرانیان نزد رسـتم می‌روند و نگرانی خویش را از غارت و ویرانی احتمالی ایران ابراز می‌کنند «دریغ‌ست ایران که ویران شود، کنام پلنگان و شیران شود»(همان: ج ۱/ ۲۴۲ و ج ۴/ ۶۳۴)، حتی جنگ بر سر قدرت هم نباید به وطن آسیب برساند، طوس نگران اسـت مبادا به علت اختلافش با گودرز بر سر جانشینی کیکاوس جنگ داخلی شعله‌ور شود و به ایران آسیب رسد(همان: ج ۱/ ۴۴۴). اسفندیار هم در نبرد با رستم راضی به کشته شدن ایرانیان نیسـت(همان: ۲/ ۱۷۶). میهن‌دوستی در سپاه دشمن نیز جایگاه دارد و از دیدگاه افراسیاب تورانی کشته شـدن با عزت در راه وطن، بهتر از سپردن میهن به دشمن است(همان، ج ۲/ ۶۱۷).

دوری از ایران، نمی‌تواند مهر وطن را که در جان ریشه دارد، بزداید و قهرمانی همچون سـیاوش که در سـرزمین توران غریب افتاده با یاد ایران غمگین می‌شود «از ایران دلش یاد کرد و بسوخت»(همان: ج ۱/ ۳۵۲). او در حسرت است که در توران جان خواهد داد و ایران را نخواهد دید(همان/ ۳۸۶). بهرام چوبین هنگام مرگ، به اطرافیان خویش در توران سفارش می‌کند به ایران بازگردند و او را در ایران به خاک سپارند(همان، ج ۴/ ۹۸۴).

در عین حال خیانت به وطن ناپسند است، یک ایرانی که به وطن پشت کرده و در روم پناهنده شده به شدت نکوهش می‌شود: «جفا پیشه ایرانیی بُد به روم چنان چون بود مرد بیداد و شوم»(همان، ج ۳/ ۴۲۷).

وطن‌دوستی فراتر از تعلقات مذهبی است و کنیزکی رومی که از تباری ایرانی است با وجود رومی و مسیحی بودن نسل اندر نسل ایرانی خود را در یاد دارد و با توجه به تبار ایرانی خود شاپور را از بند رها کرده و با او به ایران می‌گریزد: از آن کش از ایرانیان بُد نژاد(همان، ج ۳/ ۴۲۹-۴۲۸).

اعتلای میهن هدف قهرمانان است و آنان سودای اقتدار ایران قوی و قدرتمند را دارند، به گونه‌ای که جهانیان نیازمند ایران باشند «جهان را بدایران نیاز آوریم» (فردوسی، ۱۳۹۴: ج ۲/ ۵۶۳).

مقایسه کنیم با دیدگاه خودفروختگانی که زیستن گوسفندانه در جنگل‌های سبز اروپا را بر زندگی در ایران ترجیح دادند.

■ حفظ نام و پرهیز از ننگ

از دیگر شاخصه‌های پهلوانان، عزتمندی و حفظ نام و پرهیز از ننگ است. مرگ با عزت در میدان جنگ افتخار است. «چه نیکوتر از مرگ در کارزار»(همان/ ۶۴). مردن با عزت به از ننگ و شادکامی دشمن است: «چنین گفت موبد که مردن به نام به از زنده دشمن بدو شادکام»(همان/ج ۱/ ۲۸۵). خدشه‌دار شدن نام پهلوان مساوی با ننگ است. قهرمان حماسـی از ننگ هراس دارد: در پایان داستان دوازده رخ، گستهم که از جانب گودرز برای نبرد با تورانیان انتخاب نشده است، برای دوری از ننگ، یک تنه به جنگ تورانیان می‌رود(همان/ ۱/ ۷۷۷).

بهرام تازیانه‌اش را در جنگ گم می‌کند و برای اینکه نام پهلوان ایرانی خوار نشود، یک‌تنه به میدان رفته تا تازیانه را بیابد «مرا این بد از اختر آید همی که نامم به خاک اندر آید همی»(همان: ۱/ ۵۰۸). وقتی از او خواسته می‌شود تا از رفتن به میدان سر باز زند و به جای آن تازیانه هفت تازیانه بگیرد، می‌گوید: «این ننگ را خوار نتوان شمرد» و اینگونه نام من با ننگ جفت می‌شود(همان). فرود در واپسین لحظات حیات خود در جنگ با توس از لشکریانش می‌خواهد برای پرهیز از ننگ اسارت خود را از بام دژ به پایین بیندازند(همان: ۴۸۵).

مقایسه کنیم با دیدگاه خودباختگانی که زیستن ذلیلانه و خفت‌بار زیر بیرق بیگانگان را بر اعتلای نام و سرود ایران ترجیح دادند.

■ پرچم

از دیگر شاخصه‌های برجسـته قهرمانان ایرانی در شاهنامه «تقدس پرچم ایران» اسـت، به گونه‌ای که واژه پرچم همواره با صفاتـی چون: همایون، خجسـته و فروزنده توصیف می‌شد. پرچم، نماد ایسـتادگی، سرافرازی و امیدواری ایرانیان «جهان را ازو دل پر امید بود» و مایه نفرت و کین دشمنان است. در جنگ ایران و توران، دشمن تورانی راه تسلط بر ایرانیان و شکست آنان را به دسـت آوردن پرچم(درفش) می‌داند و هومـان پرچم را اختری می‌داند که «نیروی ایران بدان اندرسـت»(همان، ج ۱/ ۵۰۶). هومو به پیران می‌گوید: اگر بر پرچم ایران دست یافتی آن را ریزریز کن(همان، ج ۲/ ۵۳۷) و بر همین اساس تورانیان برای دسـتیابی به پرچم ایران حمله می‌کنند و ایرانیان زیادی که برای حفظ پرچم گرد آن حلقه زده‌اند به خاک می‌افتند.

مقایسـه کنیم با دیدگاه نابخردانی که حرمت پرچم مقـدس ایران را نگه نداشـتند و پیروزی ظاهری بیگانگان در جام جهانی را با پرچم آنان جشن گرفتند و به پرچم مقدس میهن عزیزمان توهین کردند.

* استادیار زبان و ادبیات فارسی

جدول

طراح: علیرضا سجادی فر ■ شماره ۶۶۶۷

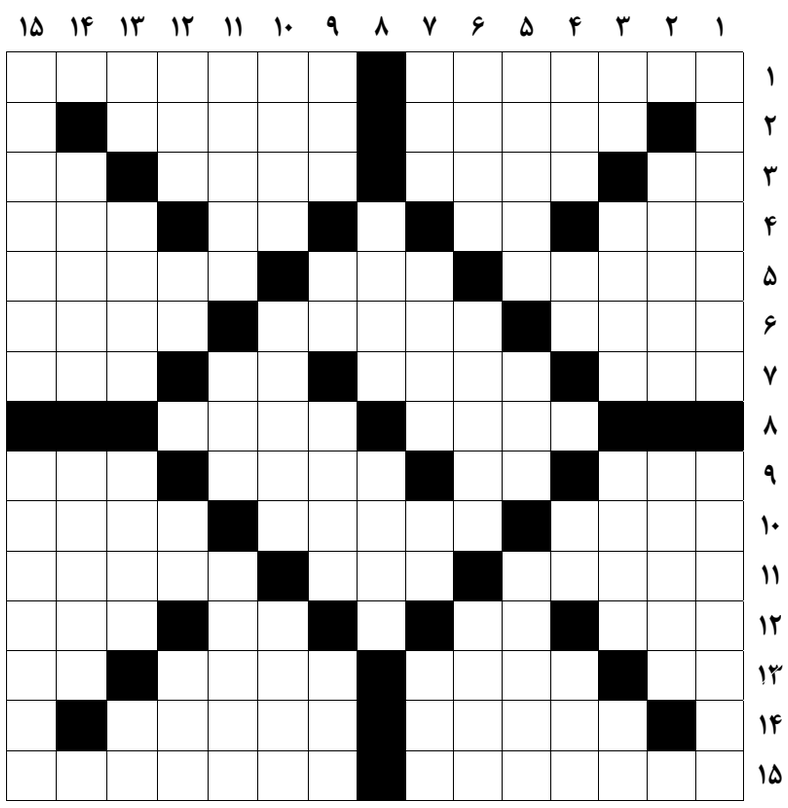

از راست به چپ

■ ۱- پدر سلطان محمود غزنوی- میدان تاریخی اصفهان ■ ۲- شعر ژاپنی- راندمان ■ ۳- گندم- بافنده- حیوان بارکش- مخفف هسـتم ■ ۴- رها و آزاد- یک و یک- حرف انتخاب- چوب بلند کبوتر پرانی ■ ۵- شهر عبا- کشور ابوالهول- سازی شبیه سنتور ■ ۶- گرز آهنی- شهری به معنای دامنه کوه- ناکس ■ ۷- سیلاب- برادران انگلیسی در دربار صفویان- صدای ناله- ستاره ای در دب اصغر ■ ۸- درگذشت- طناب عصبی میان ستون فقرات ■ ۹- سینه- مادر تازی- نرم تن دریایی- کم وزن ■ ۱۰- فنی در کشتی- تیم فوتبالی در ایتالیا- درنگ کردن ■ ۱۱- استانی در عراق- سرنخ معدن- شهری در استان یزد ■ ۱۲- وصل کننده مبدأ به مقصد- درخت زبان گنجشک- پل چوبی- دیو فلک‌زده ■ ۱۳- دریا- جان‌پناه رزمنده- غله دروکرده- تاقچه بالا ■ ۱۴- حرکتی در ژیمناستیک- ظلمانی ■ ۱۵- رود مرزی امریکا و کانادا- بیماری ویروسی حاد ماکیان

از بالا به پایین

■ ۱- شاعر- اولین حکومت ایرانی پس از ورود اعراب به ایران ■ ۲- شاه‌میوه- مولد الکتریسیته ■ ۳- کوچک- شتر تندرو- درجه و مقام- حرف فاصله ■ ۴- افسـر- تصدیق انگلیسی- گشـوده- ماتم و عزا ■ ۵- سیاره زحل- کتاب ابن‌سینا- هدیه چهره‌گشایی ■ ۶- پارچه نازک- رئیس جمهور قاتل امریکا- ... من که به مکتب نرفت و خط ننوشت/ به غمزه مسئله آموز صد مدرس شد ■ ۷- سروسامان- امان- صدمترمربع- صدای کافی ■ ۸- ملیت محمد صلاح- صد سال سیاه ■ ۹- خبر- علامت مفعول- نصفه- چین شمالی ■ ۱۰- زردآلوی خشک‌شده- فرمانده کشتی- خانه با عرصه مشجر ■ ۱۱- غوغا و همهمه- همنشین گل- ناحیه تحت فرمان ■ ۱۲- همسایه- حرف صلیب- خوب و حسن ■ ۱۳- نفس خسته- همدم- صاحب گلستان- ویتامین جدولی ■ ۱۴- بوی افزار- درخت بومی هند میوه‌ای سیاه‌رنگ که مصرف دارویی دارد ■ ۱۵- اندیکاتور- سبزینه گیاهان

جدول سودوکو

ارقام ۱ تا ۹ را طوری قرار دهید که در هر ردیف، ستون و مربع‌های کوچک سه در سه فقط یک بار به کار روند.

	۳				۶	۸		
						۹		
	۶				۱	۲		
۲		۵		۷				
۷				۱	۸		۵	
۱							۸	
		۷	۱					
		۸					۴	۹
			۳		۵			۶

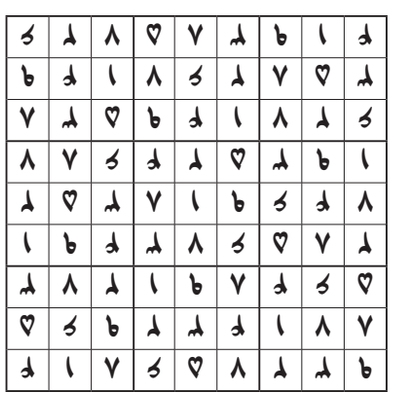

جدول کلمات متقاطع
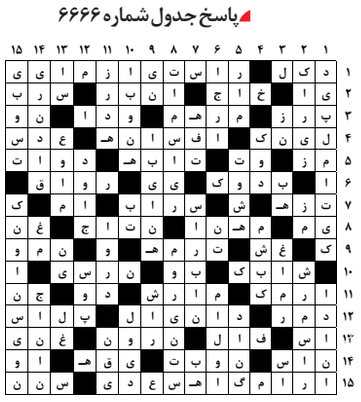
پاسخ جدول شماره ۶۶۶۶